

ΣΗΜΑΣΙΕΣ-ΟΡΙΣΜΟΙ ΛΕΞΕΩΝ

Να αποδώσεις τις ακόλουθες φράσεις με μία σύνθετη λέξη:

αυτός που κρατάει ένα μυστικό που του εμπιστεύτηκαν, έμπιστος = **εχέμυθος**

αυτός που δεν ξεχνά το κακό που του έκαναν, αλλά μισεί το δράστη και επιδιώκει να τον εκδικηθεί: **μνησίκακος**

εκείνος που χαίρεται με τις συμφορές των άλλων = **χαιρέκακος**

εκείνος που δεν ανήκει αρμονικά σε έναν κοινωνικό χώρο και γι' αυτό είναι ή αισθάνεται αταίριαστος, ενοχλητικός, ξένος: **παρείσακτος** (< αρχ. παρ(α) + εισάγω, αρχικώς «φέρνω, εισάγω μαζί μου»,)

που έχει το δικαίωμα ή τις προϋποθέσεις να εισαχθεί σε εκπαιδευτικό ίδρυμα = **εισακτέος**
μαθητής που κρίνεται άξιος να προαχθεί, να προβιβαστεί = **προακτέος**

το σύνολο των ατόμων ελληνικής καταγωγής που ζουν μόνιμα στο εξωτερικό = **ομογένεια**
που ανήκει στο ίδιο γένος με κπ. άλλο = **ομογενής -ής -ές**

που επιδιώκει ή υπερηφανεύεται για κτ., το οποίο συνήθ. είναι ασήμαντο = **ματαιόδοξος, κενόδοξος**

έρχεται σε σύγκρουση με την κοινή λογική, με τις συνηθισμένες αντιλήψεις, με αυτό που περιμένει κανείς φυσιολογικά· παράξενος, ασυνήθιστος = **παράδοξος**

αυτός που έχει τον ίδιο πατέρα με τα αδέρφια του/ όχι όμως και την ίδια μητέρα = **ομοπάτριος**

αδέρφια που δεν έχουν κοινό τον ένα από τους δύο γονείς = **ετεροθαλή**

πιστεύει στο ίδιο θρησκευτικό δόγμα με κπ. άλλο = **ομόδοξος**

ανεπάρκεια, έλλειψη νερού = **λειψυδρία**

συσκευή που προστατεύει οικήματα, πλοία ή άλλες εγκαταστάσεις από τον κεραυνό = **αλεξικέραυνο** (αλέξω = αποκρούω + κεραυνός)

εκείνος που θυμώνει εύκολα = **ευέξαπτος, οξύθυμος, ευερέθιστος, απίθυμος, απίκορος** (αψύς = οξύς)

η παράνομη εμπορία και λαθραία εξαγωγή έργων της αρχαίας τέχνης = **αρχαιοκαπηλία**

και η εξέλιξη μιας λέξης = **ετυμολογία** αληθινή ή πρωταρχική σημασία μιας λέξης, ο τρόπος σχηματισμού

επικεφαλής των μουσικών = **αρχιμουσικός**

δυσκολία στην πέψη = **δυσπεψία**

ζώα ή φυτά που ζουν και στην ξηρά και στο νερό = **αμφίβια**

ανώδυνος θάνατος, σκόπιμη πρόκληση θανάτου σε άνθρωπο που πάσχει από ανίατη αρρώστια = **ευθανασία**

ύπαρξη δύο διαφορετικών απόψεων, διαφωνία= **διχογνωμία**

η δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται κάποιος, όταν πρέπει να διαλέξει ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς τρόπους ενέργειας, που παρουσιάζουν όμως εξίσου σοβαρές αβεβαιότητες ή δυσκολίες; = **δίλημμα**

εκείνος που διαρκεί μία μερα= **μονοήμερος**

εκείνος που δεν μπορεί να ξεβάψει, να σβήσει = **ανεξίτηλος**

εκείνος που ασκεί την ίδια τέχνη με κάποιον άλλον= **ομότεχνος**

η συνεχής επιδίωξη (το κυνήγι) όσων είναι χρήσιμα ή ωφέλιμα= **χρησιμοθηρία**

(χρήσιμος+ θήρα:κυνήγι/ θηρεύω= κυνηγώ)

η έρευνα της κοινής γνώμης για κάποιο θέμα = **δημοσκόπηση**

(δήμος=λαός+σκοπώ=εξετάζω)

η ικανότητα που έχει ένας άνθρωπος να διαβλέπει μελλοντικές εξελίξεις= **διορατικότητα**

ο προληπτικός έλεγχος σε προϊόντα του γραπτού κυρίως λόγου αλλά και σε θεάματα = **λογοκρισία**

πράξη κατά την οποία ένα άτομο αποβλέπει στο ατομικό του συμφέρον= **ιδιοτέλεια**

δικαστής που κρίνει χωρία να παίρνει το μέρος κανενός =**αδέκαστος, αμερόληπτος**

αυτός που ικανοποιεί μόνος του τις ανάγκες του = **αυτάρκης, -ης, -ες**

Αυτός που προσαρμόζεται εύκολα =**ευπροσάρμοστος**

Η καλή φήμη κάποιου μετά τον θάνατό του = **υστεροφημία**

Αυτός που αποφεύγει τον κόπο της εργασίας = **φυγόπονος**

Η αγάπη προς το ωραίο =**φιλοκαλία**

που έχει γεννηθεί στη γη που κατοικεί, ο ιθαγενής, ο ντόπιος= **γηγενής**

όλη η γη, η οικουμένη, ο κόσμος= **υφήλιος**